

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Андрей Аладжов

(Секция за Средновековна археология при Национален археологически институт с музей при Българска академия на науките)

член на Научно жури, съгласно Заповед № I-22084/ 22.12.2023 г. на Директора на НАИМ за дисертационния труд на Ангел Григоров „Динамика на развитието на селищната система в казанлъшката котловина. ГИС базиран пространствен анализ по данни от археологическа карта на България“.

Дисертационният труд на Ангел Григоров се състои от две части – текстова и каталожна. Представеният каталог съдържа близо три хиляди обекта, подредени в удобен за използване табличен вид. Каталогът представлява основата на пространствения анализ, реализиран от автора. Едно новост в описанието на обектите по унифицирани графи е поставянето на абсолютни дати на обекти, за които има такава налична информация. Видът и хронологията на обектите са определени въз основа на базата данни от Археологическа карта на България, но не безкритично. На много места Ангел Григоров мотивирано допълва или дори променя вида и хронологията, въз основа както на цитирана литература, така и от лични наблюдения, основани на неговата активна теренна дейност в изследваната територия. Това, съчетано с останалата информация за всеки каталожен номер (локализация, топонимия, координати и номер на АКБ картон), дава възможност за конвенционално пресъздаване на селищната структура в казанлъшката котловина. То е допълнено с множество допълнителни източници, които са позволили автора да покаже развитието на селищната система в няколко различни перспективи. Под внимание са взети предвид геоложка и геоморфоложка характеристика на района, експозиция на обекта, параметри на релефа и още няколко източника. Една важна допълнителна информация е предоставена чрез включване в базата данни на разстояние до най-близка река, разстояние до най-близък извор и разстояние до Севтополис. Последният критерий естествено касае само синхронните обекти. Но, от друга страна, това предоставя възможност за допълнително прогнозиране и до целенасочено търсене и съответно откриване на други подобни значими селищни центрове с различна локализация и различна хронология.

Един от основните приноси на труда е пресъздаването на палеогеографската обстановка в различните зони на котловината. Това е постигнато чрез създаване на цифров модел на релефа, от който са премахнати съвременни структури, резултат от скорошна антропогенна дейност. Този „изчистен“ образ е обвързан със много важния геопространствен анализ със подробна статистика за всеки отделен хронологически отрязък. Тук е анализиран огромен обем информация, особено като се отчете, че времевите рамки на изследването са разположени от Неолита до XVII век. Функция на пространственото изследване е направената реконструкция на пътната мрежа. В тази част отново може да се прогнозира наличието на селищни агломерации, които са изпълнявали ролята на водещи единици по отношение на останалите.

Не на последно място – обърнато е голямо внимание на демографските процеси в отделните периоди. Съвсем естествено картината е прогнозна, но тя има своята научна стойност преди всичко в сравнителен план.

В заключение, считам, че опитът за създаването на синтезиран селищен модел, базиран преди всичко на комбинативно интердисциплинарно изследване на една сравнително географски обособена територия, е напълно успешен.

Изложеното по-горе ми дава основание да изкажа своето положително становище и да препоръчам на уважаемия Научен съвет на НАИМ–БАН да присъди на Ангел Григоров образователната и научна степен „доктор“.

18.03.2024 г.

гр. София

доц. д-р Андрей Аладжов